

LA CARRETERA I EL MERCAT

PER ALFRED CANAL

IMPRESIONS HISTÒRIQUES

El nostre extraordinari de la Festa Major d'enguany hem volgut dedicar-lo a la Carretera i el Mercat. S'ha d'admetre per tothom que, tant l'una com l'altra, tenen per a la nostra prosperitat una importància cabdal en el creixement assolit per l'antiga Vila. Quan hom mira l'actual esplèndida carretera, tan recte, ample i escaienta, i quan hom s'adona de la progressiva ascensió del nostre mercat, no ens podem estar, per a fer més colpidores aitals circumstàncies de creixement, d'escatir en les negrures de l'història local, el què eren una i altre en temps pretèrit; el curs de creixença que han fet una i altre i fins les vicissituds i tota mena de contratemps que arran la Carretera i el Mercat s'han esdevingut i que el mateix que causaren la preocupació i seriosos disgustos als nostres avantpassats, els bastien un tabernacle de glòria i honor, que és el què els homes d'avui hem de contemplar joiosos i satisfets

Heu's aquí, doncs, el nostre propòsit en aquest treball de divulgació històrica: per una banda, il·lustrar els nostres conciutadans del què fòu la nostra carretera abans de l'esplendor actual, utilitzant per a això els manuscrits que es conserven i que donen perfecte i cabal idea de les lluites i dificultats que trobaren els dirigents del nostre poble en el segle passat; per altra banda, donar un caire del mercat, també en el passat segle, sobre tot per a poguer-ne deduir la seva esplendor relativa, en comparació amb l'actual, i constatar d'aital forma els fonaments sòlids en que descansa d'ençà dels primers segles de la nostra història. Fetes ja aquestes breus i concises consideracions a títol d'exordi, comencem la nostra tasca

La Carretera

LA nostra carretera, que en l'actualitat no podem ja considerar-la com a tal i sí com artèria principal de la ciutat per on circula tota nostra vida intensa i per on es desenrotlla tota nostra puixant activitat, a començaments del segle XIX era terreny de conreu, fora el cercle de la població amurallada, amb qualque casalt escaducer i alguna que altra barraca de vinya i de pastors. Pensem per un moment en la nostra configuració vilatana, reclosa i tancada dins el fort mur i les valls i revalls que la protegien d'invasions estranyes. Pensem en les dugues principals artèries que travessaven la vila en els segles anteriors al XIX, o siguin l'antic camí de Barcelona, que no era altre que l'actual carrer del mateix nom, que es continuava pel camí-ral de Palou, avui existent encara, per bé que molt desfigurat, i el camí de Vic, dit la Carretera Vella, que passava pel carrer de Corró amunt i seguia el mateix camí-ral que conduïa a aquella ciutat, i ens farem càrrec de seguida que al defora els murs, fins molts anys després de la guerra de successió, no s'hi edificà cap hostatge, pel motiu de que aquella i les passades lluites civils i militars deixaren la recança i la por d'ésser atacats i punits en llocs sense cap mena de defensa. Per això, apart les quatre cases pairals, vertaderes fortereses, sempre en peu de lluita, no es trobava cap vida que no fòs en el conreu dels camps, les vinyes i els oliverars. Les lluites subsegüents a la guerra dita de l'indpendència, després de l'invasió napoleònica, deixaren subsistent aquella recança i la necessitat encara de recloure's en llocs, viles i pobles murats i ben resguardats de les escomeses de propis i estranys, i fins ben entrat el segle, o sigui després de les revoltes de l'any 35 de la passada centúria, no es co-

mença a notar la pruija d'eixir fora dels murs per a eixamplar les activitats, ofegades en el reclòs de pobles, viles i ciutats.

A aital efecte, en nostra Vila, fins passada aquesta data no es comença a parlar d'eixir fora del cercle amurallat, sols sigui obrint qualque finestra en la muralla, i trobem en les actes de la Municipalitat un acord data 10 de juny de 1842, pel qual l'Ajuntament fa fer un pregó perquè cap veí no obri finestres ni portals en la fortificació, segons mana la Superioritat. Amb tot, aquesta superioritat, que no era altre que el capità general de Catalunya, començava a preocupar-se d'obrir camins i vies principals, més per a compliment de plans i projectes de caràcter militar, que no pas amb mires d'eixamplament i expansió dels pobles. Per això el primer projecte de camí longitudinal que havia de passar per la nostra comarca, era la construcció d'una via militar, dita estratègica, i que, per tant, sota aquest caire, havià de discórrer per les parts alteroses, aital com sempre han tingut aquesta característica totes les vies militars, puix que complien els dos objectius principals pels quals eren construïdes: desplaçament fàcil de tropes i defensa natural.

Aquesta circumstància, doncs, va fer que la nostra actual carretera principal, inicialment fòs projectada i fins i tot començada a explanar per l'altre cantó del serrat de Sant Nicolau, per a assolir fàcilment la serra més alta de Bellulla i d'allí enfilarse, passant arran de L'Ametlla, a les serres de Bertí, per a devallar suaument a la plana de Vic, evitant el xaragall del Congost i les anfractuositats naturals dels nomenats Sots ferèstecs a vora i vora d'aquell riu. Els habitants de Granollers, però, de seguida donaren senyals de vida i es feren compte de l'importància cabdal que tenia aital via militar i iniciaren llur actuació per a aconseguir que passés per la nostra Vila.